

## מראי מקומות - יבמות

### ק:

מאיזה כהן הוא, אבל היכא שהי' ניכר מאיזה אב הי', ואח"כ נתערב, אין משתקין אותו מדין כהונה, כיון דכבר קרינן בי' וזרעו אחריו. אולם הביא דהדרישה לא ס"ל כן, אלא דס"ל דאפי' אם התערבו אח"כ, משתקין אותן מדין כהונה. וע' בברכת אברהם שכ' בביאור המחלוקת, האם דין זה שתקנו חז"ל שמשתקין אותו מדין כהונה, דתקנו שהיו כאינו מיוחס, או דמצד חשיבות העבודה בעינן שיהא נודע מי אביו. דהיינו, דאם הפסול הוא מחמת שאינו מיוחס, הרי כיון שהי' ידוע מי הוי אביו, א"כ שפיר הוי מיוחס. אבל אם צריכים לידע מי הוא אביו, א"כ י"ל דצריכים לידע כן בכל שעה שעושה העבודה.

ה. אלא מעתה גבי אברהם... לא תנסיב עובדת כוכבים ושפחה וכו'

הק' המהרש"א, א"כ איך נשא אברהם את הגה, שהיתה שפחה. ותי' דע"י שנושאה שחררה. אלא דהק' דסכ"ס מצרית ראשונה היתה, ותי' דקודם המילה לא קיים אברהם כל התורה, וכיון דבהיתר נשאה, לא גירשה [אבל זה אינו מתרץ קו' הראשונה, דסכ"ס הרי נאמר לו ציוי זה מקודם, ועכצ"ל דשחררה]. אולם ע' באור החיים (בראשית ט"ז, ה) שכ' דבאמת לא שחררה אברהם [ע"ש לראיותיו], וכ' דהי' מותר לו לישא אותה, שהרי קיי"ל דאם נביא אומר לך לעבור על איזה מצוה מן התורה לפי שעה, דצריך לשמוע לו, וכיון דשרה היתה נביאה, ממילא הי' יכול אברהם לשמוע לה ולישא הגה.

ו. אלא לאו בזנות

פרש"י ששניהם באו עליה בזנות. וכ' המהרש"א, דלאו דוקא הוא, דאפי' אם השני נשאה בהיתר, ניחא, דבין כך ובין כך כהן כשר הוא. אבל ע' חלקת מחוקק (ג', י"ב) דכ' דרש"י כ' כן בדוקא, דאם בעלה הוא, הא רוב בעילות תולין אחרי הבעל. אבל הבית שמואל (שם ט"ז) כ' דמה דתולין רוב בעילות אחרי הבעל הוא רק היכא שזינתה תחת הבעל, אבל לא בכה"ג. וע"ש מש"כ לבאר דברי רש"י אם באמת כ' כן בדוקא, אבל לא הסכים להח"מ לדינא.

ז. בקידושי טעות

פרש"י, על תנאי, ולא נתקיים. וכ' היעב"ץ (מהדור' וגשל) דצריכין לומר דמייירי דבא עלי' באירוסין, דאם כבר נשואה, הא אין שייך בזה קידושי טעות ע"י תנאי, לפי דאמר' דאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות, ומחיל על התנאי.

א. הוא אונן עליהם והם אוננין עליו

ע' קרן אורה שהביא דעת הרא"ש במו"ק שהוכיח ממתני' דמתאבלין על הספיקות. אולם, כ' הקר"א דלכא' אין מוכח מכאן, ואדרבה, מהא דלא תנן מתאבלין במתני', י"ל דדוקא באנינות, שהוא מן התורה, צריך להתאונן מספק, אבל אולי אין צריך להתאבל. אבל כ' דלכא' באמת משמע מסוגיין כהרא"ש, דצריך להחמיר גם באנינות ליקוט עצמות, שהוא מדרבנן. (אולם עדיין לכא' אינו מוכרח, ד"ל דלא פלגינן רבנן לענין אנינות, ואם צריכין להתאונן מספק באיסורים דאורייתא, גם בדיני אנינות דרבנן כן, אבל לגבי אבלות, שהרי מדרבנן לעולם, לעולם לא תקנו בספק, וצ"ע.)

ב. הוא אינו יורש אותן

נח' הראשונים, מה הדין אם יש לאב זה רק אחים או בנות, וגם ספק בן זה, האם גם בכה"ג אמרי' דאין ספק מוציא מידי ודאי, או אז אמרי' דגם הם ספיקות, דאולי אינם יורשים כלל, דהא בת במקום בן אינה יורשת כלום, וגם אחים במקום בן, וא"כ י"ל בכה"ג חולקים. ע' קובץ הערות (מ', ד) שהביא שדעת הרמב"ן והרא"ש בהחולץ הוא, דבכל גווני אין הספק בן זה יורש כלל. אבל הריטב"א בסוגיין ס"ל דבכה"ג חולקים בשוה. וביאר הקו"ה דנח' בגדר מה דאין הבת [או אח] יורש היכא שיש בן. הרמב"ן והרא"ש ס"ל דהבת ודאי יש לה דין יורש, אלא דהבן מפקיע הירושה מהבת. וא"כ, היכא שהוא ספק, אין ספק מוציא מידי ודאי. אבל הריטב"א ס"ל דבמקום הבן, אין להבת דין יורש כלל, וא"כ בכה"ג הוי שניהם ספיקות, וממילא חולקים.

ג. משתקין אותו מדין כהונה

מדברי רש"י מבואר שהוא רק לענין עבודה, אבל לענין שאר דיני כהונה כשר. וכ' הערוך לנה, דלכא' צ"ל דרש"י אזיל למסקנת הגמ' דאסמכתא בעלמא היא, דאם קרא גמור הוא, איך שייך לחלק כן. וכ' דאולי לעולם ס"ל לרש"י דמן התורה הוא, וס"ל כמש"כ הריטב"א בכתובות (ג'), דכיון דכתיב ולזרעו אחריו לענין עבודה, א"כ שפיר כשר לעניינים אחרים. ואף שהריטב"א ס"ל שם דא"כ גם לתרומה כשר, י"ל דרש"י [דכ' בכתובות להדיא דגם לתרומה פסול, וכאן סתם דבריו] ס"ל דתרומה אקרי עבודה, ולכן אף בתרומה פסול.

ד. משתקין אותו מדין כהונה

ע' בט"ז (אזה"ע ג', י') שכ' דזהו דוקא היכא דמעולם לא הי' ידוע